

Kvalitou spájame svet

VAGONÁR

1/2
január, február
2019

Dvojmesačník zamestnancov spoločnosti TATRAVAGÓNKA Poprad • Ročník XVIII. • www.tatravagonka.com

tlačíme
na ekologický
papier

KTO CHCE
POMÁHAŤ?

OD 7. 1. 2019 MÁ SPOLOČNOSŤ TATRAVAGÓNKA NA SVOJOM ČELE STARONOVÉHO VAGONÁRA, KTORÝ SA STAL JEJ GENERÁLNYM RIADITEĽOM. O TOM, ČO VŠETKO PLÁNUJE, AKÁ BOLA „PAUZA“, KEDY SA ZO SPOLOČNOSTI TATRAVAGÓNKA NA CHVÍĽU VYTRATIL, ČO HO PRIVIEDLO SPÄŤ, ALE AJ O TOM, ČO HO ĽUDSKY ZAUJÍMA A PREČO HO BAVIA VAGÓNY, O TOM VŠETKOM BUDE ROZHOVOR, KTORÝ PRINÁŠAME NIŽŠIE.

PRÍJEMNÉ ČÍTANIE!

ROZHOVOR JURAJ HUDÁČ

NOVÝ GENERÁLNY RIADITEĽ SPOLOČNOSTI TATRAVAGÓNKA

Juraj, musím sa priznať, že ty si prvý Vagonár, s ktorým robím už druhý rozhovor. Takto pred cca 3 rokmi si sa lúčil so spoločnosťou TATRAVAGÓNKA a odchádzal si pracovať do našej sesterskej spoločnosti DAKO CZ, kedy si sa priznal, že Ťa k tomu priviedli Tvoje profesné ambície. Čo si teda za tie 3 roky stihol?

Po profesnej stránke toho určite nebolo málo. Prvé mesiace som si zvykal na prácu mimo domova, v inej krajine a hlavne v cudzom

prostredí. Postupne som sa so spoločnosťou Dako zžil a musím povedať, že pod dvoch rokoch sa mi odtiaľ neodchádzalo ľahko.

Určite bolo zaujímavé vidieť zblízka iný produkt a zoznámiť sa s odlišným štýlom práce. Nie všetko bolo ideálne a mnohé bolo treba pozmeniť, či optimalizovať. Pracoval som však vo výbornom kolektíve, ktorý bol ochotný skúšať nové veci a vedel sa nadchnúť pre spoločný cieľ.

Veľmi podobné to bolo i v spoločnosti ELH. Spolupráca s kolegami

nám fungovala výborne, čomu zodpovedali i dosahované výsledky. Hoci mám na obe pôsobiská len pozitívne spomienky, som rád, že som sa mohol vrátiť domov a môžem opäť pôsobiť vo svojom rodnom meste.

Z DAKA si sa posunul do pozície generálneho riaditeľa našej sesterskej firmy sídliacej v Nemecku – spoločnosti ELH. Aká je práca v Nemecku? Sú naozaj Nemci takí precízni, zameraní na detail a nesťažujúci sa?

I v Nemecku, tak ako v iných krajinách, sú ľudia, ktorí sú zodpovední a snaživí ako i tí, ktorých ku zodpovednému pracovnému výkonu treba posmeliť. Nemyslím si, že sa systém práce výrazne odlišuje od toho nášho. Snáď len hĺbka a intenzita dialógu v celom priestore spoločnosti. Na vysokej úrovni je vzájomná dôvera medzi kolegami a dôslednosť pri plnení úloh.

Od 7. 1. si teda späť v TATRAVAGÓNKE. Ešte sa vrátim k nášmu

rozhovoru z roku 2015, vtedy si tvrdil, že Ti najviac budú chýbať kolegovia z nákupu, ale aj z iných úsekov, ktorí Ťa naučili pochopiť celý proces výroby vagóna. Ako Ťa privítali?

Veľmi ma potešilo, že reakcie kolegov boli pozitívne a pevne verím, že tento pocit u nich pretrvá i po niekoľkých mesiacoch môjho pôsobenia v spoločnosti TATRAVAGÓNKA.

A teraz ruku na srdce. Máš pocit, že si sa vrátil do tej istej firmy, z ktorej si pred vyše 3 rokmi odišiel alebo vidíš a cítiš nejaké pozitívne, ale aj negatívne zmeny? Čo Ťa najviac prekvapilo? A tiež potešilo po Tvojom príchode?

Spoločnosť TATRAVAGÓNKA nie je v mojich očiach tou firmou, ktorú som opúšťal. Zmenila sa. Je ťažko povedať, do akej miery je to reálna zmena a do akej miery je to dané zmenou môjho vnímania tejto spoločnosti. Firma v poslednom období čelila mnohým výzvam. Mení sa ob- jem výroby, prostredie, v ktorom funguje, nároky zákazníkov a mnohé iné okolnosti. To formuje spoločnosť TATRAVAGÓNKA, ale i každého, kto v nej pracuje.

Ja viem, že cca 2 týždne po nástupe do funkcie (pozn. redakcie tento

rozhovor sa uskutočnil na konci januára 2019) je veľmi obtiažne a krátkozraké niečo hodnotiť úplne jednoznačne. Ale predsa. TATRAVAGÓNKE sa mimoriadne darí z pohľadu predaja, kedy potvrdzujeme už niekoľko rokov po sebe naše dominantné postavenie na trhu. Vagónov teda pribúda každým rokom. Čo hovoríš na číslo 3 400 vagónov za rok 2019?

Je to číslo, o ktorom ešte pred pár rokmi nikto ani neuvažoval. Teraz je to však naša reálna zákazková náplň. Za každým a jedným vagónom je reálny kontrakt a potreba zákazníka, ktorú musíme naplniť. Na základe toho čo som videl a vnímal od môjho návratu verím, že je to cieľ, ktorý spoločným úsilím vieme dosiahnuť.

Nákup je v rámci TATRAVAGÓNKY Tvoja „alma mater“ ☺. Ako vnímaš ostatné oddelenia, s ktorými si teda spolupracoval v minulosti, ale momentálne si zodpovedný aj za ich vedenie a zodpovedajú sa Ti priamo úsekoví riaditelia?

Nákup, rovnako ako i všetky ostatné oddelenia, prispievajú svojím dielom k realizácii finálneho produktu. Nie je oddelenie, bez ktorého by naša spoločnosť

mohla svoju činnosť plnohodnotne vykonávať. A práve spolupráca medzi oddeleniami, vedená úprimnou snahou o dosiahnutie spoločného cieľa, môže byť receptom na úspech.

Pri množstve a rôznorodosti našej výroby máš nejaký vagón alebo podvozok, na ktorý si myslíš, že môžeme byť všetci v TATRAVAGÓNKE právom hrdí – niečo ako Ferrari medzi autami? ☺

Určite by sme do tejto kategórie mohli zaradiť viacero vagónov, ale mne ako prvý napadne Falrs. Bol to kolos na kolesách, akých v dejinách spoločnosti TATRAVAGÓNKA zrejme veľa nebolo.

Každá nová pracovná pozícia je obrovskou výzvou – to vie každý, kto aspoň raz menil zamestnanie, nielen v rámci firiem, ale aj v rámci pozíčného zaradenia. Čo je pre Teba najväčšou motiváciou v pozícii generálneho riaditeľa? A naopak z čoho máš prirodzený rešpekt v rámci tejto pozície?

Veľmi si želim a ak by to neznelo vulgárne, priam by som povedal, že chcem, aby sme boli úspešní. A to nielen v ekonomickom ponímaní. Chcem, aby sme všetci mali pocit, že ve-

nujeme svoj čas a svoju energiu niečomu zmysluplnému. A že môžeme byť na naše spoločné dielo právom hrdí.

Ty si pre mňa zosobnením pozitívnej energie. Čo by si nám všetkým takto oneskorene zaprial do roka 2019?

Aby sme tomu, čo nás čaká boli schopní čeliť bez strachu a obáv, aby sme mali dostatok síl a vôle na prekonávanie všetkých prekážok a aby sme prípadné drobné závažania preklenuli s o to väčším nasadením.

A ešte posledná otázka – Matúš Babík (pozn. red. náš predchádzajúci generálny riaditeľ, ktorý je momentálne generálnym riaditeľom spoločnosti WBN NIESKY) je zanešený aktívny hokejista. Čo Ty, ktoré športy obľubuješ, resp. ako tráviš voľný čas?

Rád trávim čas s rodinou v prírode. Na druhu či intenzite fyzickej aktivity až tak nezáleží. A ak je to s počasím horšie, tak určite dobrá kniha.

Ďakujem za rozhovor!

-ps-

VAGONÁRSKE ZIMNÉ HRY 2019

ŠTRBSKÉ PLESO A 3. JANUÁROVÁ SOBOTA – TO SÚ INDÍCIE, KTORÉ SA UŽ STÁVAJÚ TRADÍCIOU A VAGONÁRSKE ZIMNÉ HRY SA OPĀT ODOHRALI V NÁM UŽ DOBRE ZNÁMOM PROSTREDÍ NA ŠTRBSKOM PLESE A V TERMÍNE, KTORÝ JE UŽ V PODSTATE NA ŠTRBSKOM PLESE OZNAČOVANÝ AKO „VAGONÁRSKY“.

VŠETCI, KTORÍ STE SA ZÚČASTNILI, ĎAKUJEME. TÍ, KTORÍ STE NEBOLI, MÔŽETE ĽUTOVAŤ ☺.

A pre všetkých pripájame zopár zaujímavých čísel, ktoré svedčia o veľkosti a jedinečnosti Vagonárskych zimných hier 2019:

- počet účastníkov sa tento rok vyšplhal k číslu takmer 1600 Vagonárov s rodinami,
- organizačný tím, ktorý zabezpečoval celé podujatie, tvorilo bežná 200 ľudí,
- vyhrievaný stan, v ktorom sa počas VZH podával catering, sa začal naväzať na Štrbské Pleso už týždeň pred podujatím a jeho stavba trvala takmer 5 dní, kedy stavbári bojovali nielen s množstvom snehu, ale aj víchricou,
- ešte v sobotu ráno o 6:00 hod SHMÚ hlásil veľkú oblačnosť a slnko sme nemali vôbec vidieť. Vďaka meteorológovia opäť potvrdili, že ako jediní majú v „pracovnej náplni“ 60% - 70% chybovost',
- už okolo 10-tej hodiny sme mali zaregistrovaných viac ako 90% účastníkov VZH, čo svedčí o tom, že ste sa na svahy, ale aj na program tešili,
- vo veľkom gastro stane o rozlohe takmer 900 m² sa vydalo viac ako 700 litrov kapustnice a takmer rovnaké množstvo piva,
- počas súťaží pre deti a dospelých sme odmenili za skvelé výkony viac ako 50 Vagonárov alebo ich rodinných príslušníkov,
- náš psí záprah odbehol takmer 15 km,
- autobusy, ktoré prepravovali Vagonárov z rôznych miest v okolí Popradu, ale aj z Popradu a potom späť najzdili dokopy viac ako 3 500 km,
- skupina POLEMIC potrebovala vyhriať pódium aspoň na 15° C, nakoľko množstvo hudobníkov s dychovými nástrojmi v ich kapele si vyžaduje takúto teplotu pre hranie a spievanie.

**UŽ MÁME AJ FOTOGRAFIE A VEĽA FOTOGAFIÍ.
KTO BY MAL ZÁUJEM, NECH DÁ VEDIET E-MAILOM
ALEBO TELEFONICKY PETRE STAROVIČOVEJ.**

ĎAKUJEME NAŠIM PARTNEROM
ZA NEZÍŠTNÚ PODPORU
VAGONÁRSKÝCH ZIMNÝCH HIER:

Office Depot, s. r. o.
O.D.C., s. r. o.
NOVATO SK, spol. s r. o.
Kávomaty, s. r. o.
Golem Club Poprad
HK Poprad
FS Vagonár

SASA CENTRUM

Centrum sídlí na Novomeského ulici v Poprade, ktoré sa zameriava na poskytovanie terapií pre deti s problémami v oblasti oneskoreného vývinu, s pervazívnou vývinovou poruchou, ADHD, ADD, poruchami učenia a správania a narušenou komunikačnou schopnosťou.

Ponúkajú rôzne terapie. Prioritne sú zameraní na aplikovanú behaviorálnu analýzu, rozvoj hrubej a jemnej motoriky, biofeedback, kraniosakrálnu osteopatiu, bazálnu stimuláciu, senzorickú integráciu a mnoho ďalšieho, čo závisí od konkrétnych požiadaviek rodičov a individuálnych potrieb dieťaťa.

Veronika, v krátkom perexe k tomuto rozhovoru je spomenuté, čím sa vaše centrum zaoberá. Priznám sa, že pre mňa ako človeka bez medicínskeho vzdelania, nepredstavujú spomenuté výrazy a skratky žiadne konkrétne ochorenia. Vieš nám teda popísať, aké detičky navštevujú vaše centrum?

Máme deti od 2 do 15 rokov. Nie všetky naše deti majú stanovenú diagnózu. Prioritne nám ale ide o riešenie problému, ak nejaký problém rodičia vidia. Najčastejšie sa zameriavame u detí na komunikáciu. Chceme, aby začali komunikovať. Ale popri tom pracujeme

aj na hrubej a jemnej motorike, sebaobsluže, integrácii primitívnych reflexov, zlepšenie pozornosti, zmyslovom vnímaní, ktoré idú ruka v ruke s celkovým rozvojom. Máme deti s oneskoreným vývinom (oproti klasickým deťom sú trochu menej fyzicky obratné, akoby pozadu za rovesníkmi), nerozprávajú, majú problém s určitými zvukmi, chuťami, vôňami a celkovo ich správanie je trochu „neštandardné“. Alebo prídu rodičia, ktorí majú dieťa, ktoré síce rozpráva, ale nezrozumiteľne. Ďalšia kategória sú školáci, ktorých trápí pozornosť a učia sa oproti svojim spolužiakom ťažšie. A máme u nás aj

deti, ktorých chorobopisy by postačili na jednu hrubú knihu. A samozrejme pracujeme aj s deťmi s pervazívnou vývinovou poruchou (autizmom). Deti s autizmom majú v zásade problém v komunikácii, socializácii (tvorenie vzťahov s okolím) a rituálmi.

Ako vyzerá bežný deň vo vašom centre? Zúčastňujú sa terapií aj rodičia?

Naše centrum je otvorené od pondelka do piatku od 08,30 do 19,00 hodiny. Fungujeme na stabilnom rozvrhu – to znamená, že ak sa s rodičmi dohodneme, že budú chodiť v utorok a štvrtok o 15,00 hodine,

tak vždy v tomto čase sme pripravené. Je pre mňa dôležité, aby boli počas terapií prítomní aj rodičia. Veľa spolu komunikujeme a máme s rodičmi veľmi dobré vzťahy. Rada našu prácu prirovnávam k fitku. Ak chceme byť do leta vo forme a chodievam do fitka raz do týždňa, možno to bude mať nejaký efekt. Ale ak mám trénera, ktorý mi zakaždým presne povie, aké cviky mám robiť, ako ich správne previesť a zostaví mi program na mieru, ktorý môžem doma cvičiť každý deň, tak v lete vo forme budem určite. Takáto je aj naša vízia. Chceme, aby rodičia boli

experti na svoje dieťa, aby presne vedeli, prečo robia určité cvičenia, ktoré im dáme ako domácu úlohu, aký bude efekt a kedy sa k cieľu dostaneme. Odborné štúdium by im zabralo množstvo času, ktorý takto môžu využiť efektívne na prácu s ich dieťaťom.

Popísala si viacero typov terapií. Vieš možno zjednodušene predstaviť jednotlivé terapie a ich účinky na detičky, resp. ako vyberáte terapie pre detičky?

Terapie „šijeme na mieru“ pre každé dieťa. To, čo niektoré dieťa zvláda s ľahkosťou, môže byť pre iné problém. Preto najprv zistíme čo najviac informácií a následne vypracujeme konkrétny plán - čo chceme dosiahnuť, aké metódy a techniky použijeme a ako budeme postupovať. Využívame všetky naše poznatky k celkovému rozvoju a samostatnosti dieťaťa. Častokrát sa stáva, že jednotlivé prvky z rôznych typov techník prelínáme, aby sme vytvorili komplexný plán. Rada pracujem čo najefektívnejšie, preto využívame aplikovanú behaviorálnu analýzu, čo je vedný odbor, ktorý v sebe zahŕňa množstvo metód a techník na získavanie nových zručností. Na začiatku si vždy s rodičmi konkrétno-

zujeme ciele, na ktorých chceme pracovať. Nevie sa obliecť? Nevie rozprávať? Má problém s agresívnym správaním? Nevie sa sústrediť? Sú rôzne oblasti, v ktorých sa dá využiť správna technika. Aplikovaná behaviorálna analýza je vo svete momentálne najefektívnejšia cesta, ako učiť naše deti.

Popísať jednotlivé terapie by bolo na veľmi dlhé rozprávanie – ich štúdium zaberá roky. V konečnom dôsledku celá terapia vyzerá ako veľká zábava – dieťa sa hrá spolu s terapeutom, ani nevníma, že niečo mu nešlo a pracuje na tom. V centre máme množstvo hračiek a pomôcok, hojdačky, trampolínu, rebríky, lopty – ide už len o to, nasmerovať hru správnym smerom.

Ste súkromné centrum? Ako ste financovaný? Prispieva niečo aj štát?

Áno, sme súkromné centrum a jeho zrealizovanie a vytvorenie bolo finančne a časovo veľmi náročné. Nespadáme pod sociálny, ani školský zákon, tým pádom štát naše aktivity nefinancuje. Sama by som také niečo nezvládla, preto som rada, že mám po svojom boku Vandu Kandrovú, ktorá je dôležitou súčasťou nášho centra od začiatku. Získali sme prostriedky z eurofondov,

z ktorých financujeme mzdy našich terapeutov, takže náš tím sa rozrástol a momentálne je nás 6. Ostatné náklady ale hradíme z vlastných zdrojov. Momentálne terapie sčasti hradia rodičia a oslovujeme rôznych sponzorov, ktorí nám pomáhajú, aby ceny našich terapií boli dostupné pre všetkých. Výrazne nám pomáhajú ľudia prostredníctvom darovania 2 % z daní, z ktorých môžeme počas roka robiť rôzne školenia pre rodičov, nakupovať nové pomôcky alebo prispievať na terapie rodičom, ktorí sú vo veľmi zlej finančnej situácii.

V celom procese zlepšovania zdravotného a psychického stavu dieťaťa sú jednými z najdôležitejších osôb jeho rodičia. Ako pracujete s nimi?

Prvé rozhovory s rodičmi sú väčšinou ťažké a plné slz. Rozumiem, čo prežívajú a ako sa cítia a snažím sa poskytnúť im maximálnu podporu. Postupom času získavajú množstvo informácií, ktoré im uľahčujú život a začínajú rozumieť všetkému, čo ich dieťa robí. Po prvých úspechoch a viditeľných zmenách dieťaťa sa menia aj rodičia. Sú sebaistejší, optimistickejší, našartovaní na ďalšiu prácu a ja som veľmi rada, že máme

skvelé vzťahy plné dôvery. Robievame aj školenia pre rodičov, ktoré sú tematicky zamerané na určitú oblasť, ktorú môžu spoznať lepšie a následne urobiť doma drobné zmeny, ktoré vedú k celkovej pozitívnej zmene v rodine.

Ty sama si mamou dcérky s jednou z týchto diagnóz. Čo to pre Teba znamenalo a aké to bolo vyrovnáť sa s tou diagnózou? Ako to hodnotíš retrospektívne?

Moja dcéra je autistka. Myslím si, že rodič sa s diagnózou svojho dieťaťa nezmieri nikdy. Je to veľmi bolestný proces, ktorý absolvuje na začiatku, nekonečné množstvo preplakaných nocí a obrovskej bolesti. Na život sa už ale pozerám inými očami. Nedá sa, neviem, nemôžem som úplne vylúčiť z môjho slovníka. Je množstvo vecí a činností, ktoré by moja dcéra nemala vedieť a vie. Len to bolo o ťažkej denno-dennej drine. Napríklad nemala vedieť bicyklovať. Pracovali sme na tom systematicky 3 roky a keď to počasie dovolí, tak denne odbicykluje 5 kilometrov (čo ale pre mňa znamená zakaždým obuť bežecké topánky a bežať popri nej). Keďže sama som nevedela nájsť nejaké centrum

v našej blízkosti, ktoré by nám mohlo odborné pomôcť, tak som sa rozhodla takéto niečo vytvoriť. Miesto, kde vieme pomôcť a odborné poradiť, kde deti môžu urobiť obrovský pokrok, pretože vieme ako na to. A v neposlednom rade byť podporou pre rodičov, aby vedeli, že v tých najťažších chvíľach nie sú sami, ale sme tu pre nich. Aj prostredníctvom nášho centra už nemám len dve deti, ale sú ich desiatky. Pretože deti, ktoré chodia k nám sa stávajú aj našimi deťmi a záleží nám na nich. Moje deti sú moji hrdinovia - nepoznám nikoho, kto má takú chuť sa posúvať, učiť sa a nádhorne sa tešiť zo života. A to by som bez mojej Slávky nezažila asi nikdy.

Spomínala si mi, že deti s jednou z vyššie popísaných diagnóz pribúda

a momentálne je takto postihnuté 1 z 50 detí. Možno aj niektorí z našich zamestnancov sa už v rodinnom prostredí stretli s jednou z týchto diagnóz. Čo by si im poradila?

Milujem výrok Dr. Temple Grandin: „Robiť čokoľvek je miliónkrát lepšie, ako nerobiť nič.“ Častokrát sa stretávam s tým, že okolie tlačí na rodičov a poskytuje im útechu, že situácia sa časom zlepši a problém sa vyrieši sám. Ale tak to nefunguje. Akurát prídu o drahocenný čas, kedy sa dieťa učí najefektívnejšie a problém sa môže zväčšovať. Ak dieťa nerozpráva a má viac ako 24 mesiacov, treba to riešiť. Ak máte akékoľvek podozrenie, že niečo nie je s vaším dieťaťom v poriadku, pýtajte sa. Za otázku nič nedáte. Netrápte sa sami, je množstvo ľudí, ktorí vám

pomôcť chcú a vedia. Ak neviete ako začať, môžete zavolať aj nám, radi vám poradíme.

Vedelo by vaše centrum ponúknuť špeciálne niečo pre našich zamestnancov a ich rodinných príslušníkov?

Áno. Ak potrebujete pomôcť, poradiť, radi Vás uvidíme u nás v Sase. Aby ste teda mohli vyskúšať a uvidieť naživo ako to u nás vyzerá, ponúkame testovanie a prvú ukážkovú terapiu bez akýchkoľvek poplatkov.

Ty sama si bývalá Vagonárka. Chýbame ti? Čo ťa naučila TATRAVAGÓNKA, aby si vedela zvládať tvoje nové životné poslanie, ktorému sa momentálne venuješ?

TATRAVAGÓNKA je moja srdcová záležitosť a chýba mi. Stretla som v nej

množstvo úžasných ľudí a veľmi rada na vás spomínam. Vďaka bývalým kolegom aplikujem aj u nás, v tak odlišnom odvetví princípy Lean Six Sigma a 5S – to bolo prvé, čo sme zaviedli. Najdôležitejšie, čo som si ale odniesla, sú dobrí priatelia a pekné spomienky, ktoré mi pomáhajú, keď mi je ťažko a hreje ma pri srdci, keď sa stretnem s bývalými kolegami a dozviem sa novinky aj o vás. Sledujem úspechy spoločnosti TATRAVAGÓNKA a držím vám palce, pretože robíte skvelú prácu!

Ak si chcete vyskúšať spolu s vaším dieťaťom hodinu zdarma, kontaktujte:

SASA centrum
Novomeského 4738/2
Poprad
Facebook: SASA centrum
0903 288 873
sasacentrum@gmail.com

VÁŽENÉ KOLEGYNE, VÁŽENÍ KOLEGOVIA,

vďaka spolupráci s Aquacity Poprad sme pre vás pripravili ďalší benefit, ktorý môžete využívať ako zamestnanec spoločnosti TATRAVAGÓNKA.

Ak by ste radi oddychovali a užívali si služby v rámci Aquacity Poprad, pripravili sme pre vás špeciálne ceny vstupov:

CELODENNÝ VSTUP	PULTOVÁ CENA	CENA PRE VAGONÁROV (dieťa, študent, dospelý)
AQUA PACKET	22 €/osoba	11 €/osoba
VITAL PACKET	34 €/osoba	17 €/osoba

AQUA PACKET – vstup do všetkých vnútorných a vonkajších bazénov aquaparku: vonkajšie termálne bazény, celoročné tobogány, kryté relaxačné bazény Blue Sapphire s Laser show, kryté termálne bazény Blue Diamond s nápojovými barmi, vnútorný detský svet Treasure Island – Ostrov pokladov, 50 m plavecký bazén, parná sauna, Mayská pyramída a vonkajší detský bazén (počas letnej sezóny).

VITAL PACKET – vstup do saunového centra a všetkých vnútorných a vonkajších bazénov aquaparku: 8 sáun a inhalácií (ceremoniálna, soľná, mentolová, parná, suchá, infra sauna), relaxačný bazén s vírivkami, masážnymi tryskami a zátkou lásky, vírivka, relaxačné miestnosti s bio krbmi, oddychová miestnosť s vodnou posteľou, snežná jaskyňa.

Vstup do všetkých vnútorných a vonkajších bazénov aquaparku: vonkajšie termálne bazény, bazény Blue Sapphire s Laser show, bazény Blue Diamond s nápojovými barmi, 50 m plavecký bazén, parná sauna, tobogány, detský bazén Treasure Island – Ostrov pokladov, Mayská pyramída a vonkajší detský bazén (počas letnej sezóny).

V prípade vášho záujmu, prosím postupovať takto:

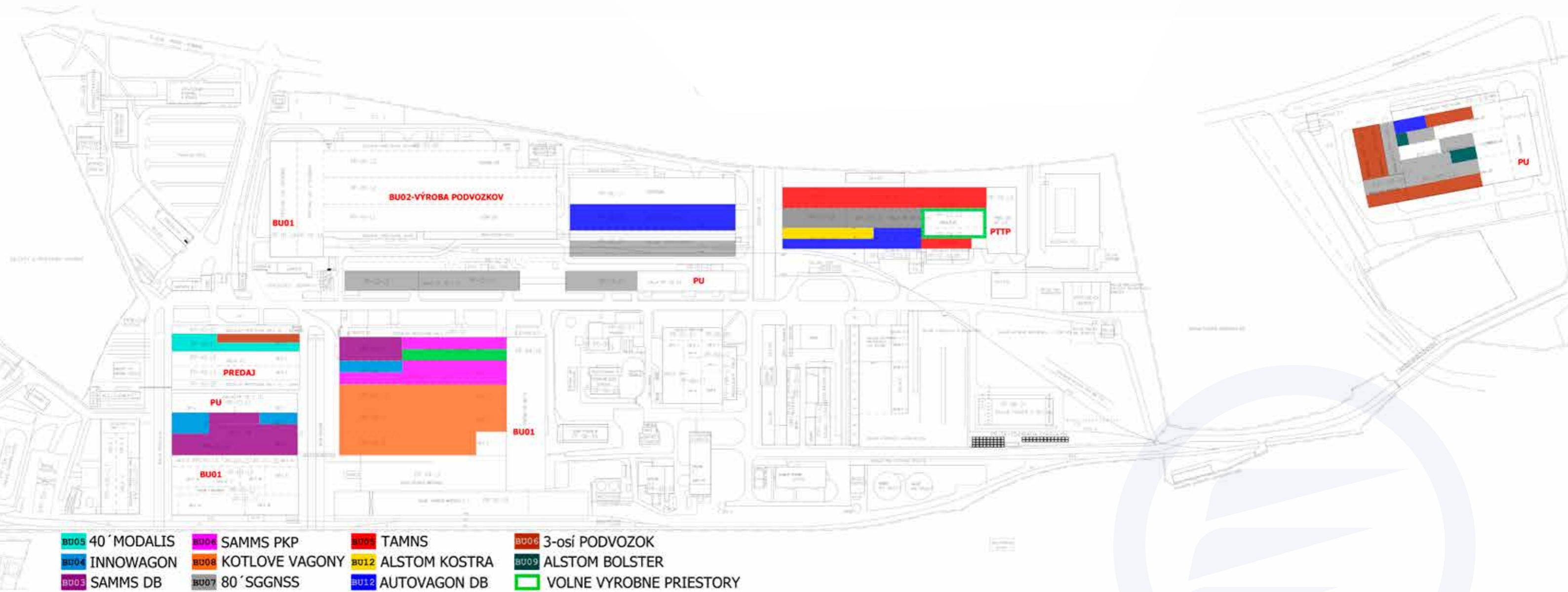
- **do 22. 2. 2019 (piatok)** nahláste vašej asistentke, ATP pracovníčke, resp. ekonómke vášho strediska záujem o lístky v rámci balíkov AQUA a VITAL packet.
Kedže zľava predstavuje 50 % oproti pultovej cene, cena vstupenky pre dospelého a pre dieťa je rovnaká. Deti do 120 cm majú vstup za 1 €.
- **Vo vašej výplate za mesiac február 2019 vám bude zrážkou zo mzdy stiahnutá suma za objednané lístky do Aquacity Poprad** (napr. ak si objednáte 4 x AQUA Packet a 2 x VITAL Packet, tak vám bude stiahnutá suma 78 €).
- Platnosť poukazov je 1 kalendárny rok. Predpokladáme, že poukazy budú vystavené v priebehu mesiaca marec 2019, takže budú platiť do marca roku 2020. Poukazy sa nedajú využiť počas veľkonočných a vianočných sviatkov. Môžete si objednať neobmedzený počet kusov.
- Na zvýhodnené vstupy majú nárok **zamestnanci, ktorí nie sú PN.**

Ak bude váš záujem dostatočný a oceníte tento náš ďalší benefit, veľmi radi budeme v tejto spolupráci s Aquacity pokračovať v ďalšom polroku, resp. v rámci ďalších sezón.

Ak sa však počet objednaných lístkov nedostane na úroveň dohodnutú s Aquacity, je možné, že tento benefit padne a nebude možné ho využiť, tzn. vaše nahlásenie neznamená automaticky, že lístky budú k dispozícii. Definitívne stanovisko bude jasné, až po ukončení nahlasovania.

TATRAVAGÓNKA A.S. POPRAD

OZNAČENIE OBJEKTOV PRE SAP

SPONZORING 2018

My všetci v TATRAVAGÓNKE veríme, že časť hodnôt, ktorú tu spoločne vyprodukuje a ktoré sa zhmotňujú vo vagónoch, podvozkoch alebo rôznych komponentoch pre osobnú dopravu, chceme vrátiť späť do spoločnosti, komunity, regiónov, kde žijeme my a naši rodinní príslušníci.

Preto sa každý mesiac stretáva Komisia pre filantropiu a sponzoring, ktorá prerozdeľuje určitú časť finančných prostriedkov určené pre projekty:

- týkajúce sa prednostne zamestnancov spoločnosti TATRAVAGÓNKA a ich rodinných príslušníkov,
- podporovanými oblasťami sú deti a znevýhodnení občania, šport a kultúra,
- uprednostňovanými regiónmi sú regióny, z ktorých pochádzajú naši zamestnanci – Poprad a celý podtatranský región, Kežmarok, Levoča, Spišská Nová Ves, ale aj Svit, Lip-tov a časť Banskobystrického kraja.

V ROKU 2018 KOMISIA, KTORÁ JE ZLOŽENÁ ZO ZÁSTUPCOV JEDNOTLIVÝCH ODDELENÍ A ÚSEKOV, ROZHODLA O PODPORE NASLEDUJÚCICH PROJEKTOV, OBČIANSKÝCH ZDRUŽENÍ, NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ A FONDOV, AKO AJ JEDNOTLIVCOV:

ORGANIZÁCIA	NÁZOV PROJEKTU	SUMA
Hádzanársky klub SLAVOJ Trebišov	Podpora mladých hádzanarok v meste Trebišov	500 €
Nahoľu.sk	Skialpinizmus, horský beh	800 €
Občianske združenie Jedinečná Zem	Memoriál Vlada Tatarku a Petra Šperku	500 €
OZ SPK Medveď	Florbalový turnaj SPK 2018	500 €
OZ Milan Štefánik	Podpora benefičného podujatia „Opri sa o mňa“	250 €
OZ sa bude meniť	Knižná publikácia „Baníctvo a Spiš vo fotografiách“	500 €
MŠ Vernár - Obec Vernár	„Cestujeme za poznáním“	1 000 €
OZ Dar života	Podpora občianskeho združenia	1 000 €
Podtatranská knižnica v Poprade	Vznik ČS a vplyv na rozvoj Popradu a jeho okolia (medzinárodná konferencia)	500 €
Detské jasle, Mesto Poprad	Nákup hračiek	1 100 €
Jaroslav Kožík	Tlač bezplatného katalógu medailí a plakiet na území ČSR	600 €
Monika Pagáčiková	Pobyt v ADELI CENTRE v Piešťanoch	1 000 €
FS Vagonár	Nákup baletizolu na tanečné účely	700 €
Adam Baran	Podpora cyklistickej kariéry dualistu	550 €
Futbalová akadémia mládež Poprad	Podpora činnosti mládeže FAM Poprad	500 €
Obec Odorín	Outdoorové športové ihrisko a detské ihrisko	500 €
ZŠ a MŠ Hradná, Liptovský Hrádok	Podpora študentov v rámci svetového finále RoboCup 2018	800 €
Pavel Šimko	Kvalifikácia na MS v IronMan	500 €
Jakub Valenčík	Podpora chlapčeka	200 €
Vychodňar Summer Fest	Podpora letného festivalu	600 €
Bežecký klub Poprad	Podpora hendikepovaných a sociálne slabších športovcov	700 €
Jazdecký klub Larisa Trebišov	Jazdecké preteky Trebišov	700 €
OZ Lomničan	Detský súbor Podtatranček	700 €
HK Športový klub Polície, o.z.	Nákup športových pomôcok pre deti	700 €
OZ Robinson	Vybavenie priestorov centra Robinson	800 €
Milan Novák	Príspevok na pamätník v obci Nová Lesná (hrdinovia I. svetovej vojny)	500 €
OZ Novoveská Huta	Bežecká liga SNV 2018	600 €
Obecný futbalový klub Kravany	Obnova futbalu v obci Kravany	500 €
Hokejový klub Spiš Indians	Podpora mládeže v regióne Branisko - Hrabušice	1 000 €
František Gurčík	Podpora nášho ZŤP zamestnanca	1 000 €
MŠ Batizovce	Nákup svetielok a výzdoby do škôlky	800 €
OZ Pes a Lavíny	podpora OZ venujúceho sa výcviku psov	500 €
FS Vagonár	Nahrávanie vianočného CD	1 000 €
Švábovské ratolesti, o.z.	Vybavenie ihriska	500 €
Cantus Villa Nova	Organizácia koncertov a stretnutí	900 €
Monika Pagáčiková	Rehabilitačný pobyt	1 000 €

TATRAVAGÓNKA bude aj v roku 2019 pokračovať v tejto filantropickej činnosti. Takže, opäť vyzývame všetkých, ktorí sú členmi alebo vedia o nejakom združení, ktoré súvisí s TATRAVAGÓNKOU, aby vypísali žiadosť, ktorú nájdete:

- na našej webovej stránke: www.tatravagonka.sk – v sekcii Dokumenty

- na Informate: \\Srv01\informat\Komunikacia\SPONZORING
- u každej asistentky a ATP pracovníčky.

Po jej vypísaní je potrebné žiadosť doručiť na 5. Poschodie administratívnej budovy do rúk Petry Starovičovej.

OBNOVA STROJOV A ZARIADENÍ

PRÍKLAD JEDEN, KTORÝ JE OPRAVDIVÝ, PLATÍ VIAC NEŽ TISÍC RÝCHLE ZAPADAJÚCICH SLOV. *Ludovít Štúr*

Inovácie strojov a zariadení v našej spoločnosti sú už neoddeliteľnou súčasťou kolobehu každodenného pracovného života. Cieľom každej inovácie je niečo zlepšiť. Či už je to presnosť výroby, zníženie nákladov, alebo v neposlednom rade uľahčenie práce pracovníka. Popri veľkých investíciách existujú aj menšie, ktoré na prvý pohľad možno človek nevidí, ale ich prínos je nemenej dôležitý.

V rámci obnovy strojov sa do skupinky tzv. malých investícií dostali dva sústruhy, SU-50 A a SV-18RA. V nasledujúcich riadkoch si ich stručne predstavíme.

Sústruh SU-50 A je stroj po kompletnej generálnej oprave s parametrami nového stroja. Súčasťou dodávky je pneumatické upínanie obrobkov, dvojosé digitálne odmeriavanie ARBAH K + C, skľučovadlo 315/3, hrot do koníka, a samozrejme technická dokumentácia. Z technických parametrov spomeňme priemer skľučovadla 315 mm, rozsah otáčok 11,2 až 1400 otáčok za minútu a maximálna hmotnosť obrábanej súčiastky do 850 kg. Samozrejmosťou je okrem samotného sústruženia a vŕtania aj výroba závitov (metrický, Whitworthov, modulový).

Stroj SV-18RA je nový stroj, ktorý nahradil staručký sústruh určený pre Odbor výroby špeciálnych výrobných pomôcok (ŠVP). Služi na vykonanie všetkých druhov sústružníckych prác. Je to veľmi presný a výkonný stroj pre univerzálne použitie v kusovej a malosériovej výrobe, pre všetky druhy kovových i nekovových materiálov. Stroj vyniká veľkým rozsahom stúpania metrických, whitworthových, modulových a DP (diametral pitch) závitov ako aj priečných a pozdĺžnych posuvov. V spojení s výkonným 7,5 kW motorom vyhovuje aj tým najnáročnejším sústružníckym operáciám. Maximálna hmotnosť obrábanej súčiastky je 300 kg. Rozsah otáčok je od 14 do 2800 otáčok za minútu.

Rastislav Magera

DOBROVOLNÍCTVO

STARONOVÁ AKTIVITA PRE VŠETKÝCH ZAMESTNANCOV TATRAVAGÓNKY

Nikto nerobí väčšiu chybu ako ten, kto nerobí nič v presvedčení, že to málo, čo urobiť môže, je bezvýznamné.
Edmund Burke

1. PREČO BY SOM SA MAL/A STAŤ DOBROVOLNÍKOM/DOBROVOLNÍČKOU?

Určite ste už počuli veľa o tom, ako systém v krajine nefunguje, ako je všetko nanič, že o „tieto“ veci by sa mal starať štát, samospráva, mesto, miestna časť... Avšak určite vás už nadchla nejaká vec, ktorá vo vašom okolí zlepšuje kvalitu života, teší či len ulahodí oku, no možno ani netušíte, že za tým stojí niekto, kto pomohol dobrej veci úplne dobrovoľne. Každý jeden z nás je tvorcom udalostí vo svojom okolí. Aj malým zapojením sa do aktivít pomáhate zlepšovať, skrášľovať či zdokonaľovať fungovanie okolo seba. Rozhľadnite sa. Žijeme na takom mieste, aké si vytvoríme. Pociťte, že ste urobili niečo navyše, niečo užitočné nielen pre seba, ale i pre druhých, spokojnosť a myšlienka na to, že ste v živote prispeli k dôležitým veciam v spoločnosti, vás bude hriať pri srdci.

2. AKO SA STAŤ DOBROVOLNÍKOM/DOBROVOLNÍČKOU?

Špeciálnu prípravu na to, aby ste sa stali dobrovoľníkom nepotrebuje. Stačí, ak sa zapojíte, resp. prihlásite

na akúkoľvek aktivitu, ktorú máme v pláne zorganizovať v roku 2019. Nižšie nájdete Kalendár dobrovoľníkov TATRAVAGÓNKY. Ak vás oslovila nejaká aktivita alebo viete, že môžete byť nápomocní, resp. sa dokonca niečo nové priučiť, ale aj zažiť s kolegami, s ktorými ste sa možno nikdy nestretli, tak chceme o vás vedieť. Prihlásiť sa môžete telefonicky alebo e-mailom priamo Petre Starovičovej. Náš kalendár nájdete aj na našej webovej stránke www.tatravagonka.sk, kde sa môžete priamo prihlásiť odoslaním krátkého formulára, ktorý sa vám ukáže po kliknutí na danú aktivitu. Je len na vás, či sa prihlásite na jednu aktivitu za celý rok alebo na viacero. Prihlasovanie na aktivity sa uzatvára vždy 5 dní pred konaním danej dobrovoľníckej činnosti. Všetky ďalšie informácie o konkrétnej aktivite dostanete tesne pred jej konaním (kde sa stretneme, ako je zabezpečená doprava, pitný a stravovací režim, dĺžka konania aktivity, čo presne budeme robiť, požadované oblečenie...). Zároveň je dobrovoľníctvo vo svete považované za jednu z ušľachtilejších foriem spájania tímov. Podte sa

zapojiť priamo so svojimi kolegami a okrem fajn pocitu získate aj radosť zo zdieľania spoločnej radosti.

3. A ČO Z TOHO BUDEM MAŤ?!

Ľudia sa stávajú dobrovoľníkmi či dobrovoľníčkami z rôznych dôvodov. Veľkou odmenou je pociť, že pomáhate alebo zlepšujete život vďaka seba, ale tým prínosy takejto činnosti nekončia. Vďaka dobrovoľníctvu môžete získať zručnosti potrebné pre vaše lepšie uplatnenie sa, rozšíriť si okruh kontaktov, zvýšiť svoju sebadôveru, cítiť, že ste potrební. Okrem toho, že niekomu pomôžete, si zároveň môžete rozhodnúť o tom, kde poputujú vaše 3 % z dane (štandardne darujeme 2 % z dane príjmov). Na rozhodnutie o 3 % z dane z príjmov máte nárok, ak ste ako dobrovoľník odpracovali min. 40 hodín ročne, pričom vám zabezpečíme aj potrebné potvrdenia o takejto dobrovoľníckej činnosti.

A ešte vám môžeme sľúbiť, že každého dobrovoľníka z TATRAVAGÓNKY, potešíme maličkosťou, ktorá ho bude jasne identifikovať ako človeka, ktorému záleží na komunite, ľuďoch a prostredí, kde žije.

REKAPITULÁCIA – AKO SA STAŤ DOBROVOLNÍKOM:

Vyber si dobrovoľnícku aktivitu (pozri si plán aktivít v kalendári), ktorá ťa zaujala a chceš ju vyskúšať, resp. vieš pomôcť.

Prihlás sa najneskôr 5 dní pred konaním aktivity buď prostredníctvom:

webového formulára na www.tatravagonka.sk,

telefonicky alebo e-mailom Petre Starovičovej (petra.starovicova@tatravagonka.sk)

A teš sa na deň „D“, o ktorom ťa budeme informovať prostredníctvom e-mailu alebo SMS-kou 2 dni pred konkrétnou aktivitou.

Február

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

28. venčenie psíkov z Mestského útulku v Poprade, v čase od 14:00 - 16:00 hod.

Marec

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

8. MDŽ

14. venčenie psíkov z Mestského útulku v Poprade, v čase od 14:00 - 16:00 hod.

22. ALS Memoriál Jána Svočáka - Podtatranský krosový polmaratón

Apríl

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

20. dobrovoľnícka akcia s Nemocnicou v Poprade - detaily budú upresnené

30. 2% z dane z príjmu

Máj

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

11. dobrovoľnícka aktivita vo Vysokých Tatrách

23. venčenie psíkov z Mestského útulku v Poprade, v čase od 14:00 - 16:00 hod.

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ SOŠT POPRAD

NA ZÁKLADE VZÁJOMNEJ SPOLUPRÁCE V SYSTÉME DUÁLNEHO VZDELÁVANIA SA ZÁSTUPCOVIA SPOLOČNOSTI TATRAVAGÓNKA ZÚČASTNILI DŇA OTVORENÝCH DVERÍ NA STREDNEJ ODBORNEJ ŠKOLE TECHNICEJ V POPRADE, KTORÝ SA KONAL 25. JANUÁRA 2019.

Škola otvorila svoje brány pre verejnosť, najmä pre žiakov deviatych ročníkov základných škôl, ktorí sa rozhodujú, akú strednú školu si vybrať. Dňa otvorených dverí sa zúčastnilo viac ako 250 deviatikov, ktorí prišli v sprievode svojich rodičov alebo výchovných poradcov. V aule získavali základné informácie o učebných a študijných programoch, ktoré škola ponúka. Na uvedenom podujatí kolegyně z ÚRLZ odprezentovali návštevníkom DOD spoločnosť TATRAVAGÓNKA, študijné odbory a benefity, ktoré so sebou duálne vzdelávanie prináša. Za prax je dualista odmeňovaný firemným štipendiom, odmenou za produktívnu prácu. Ako zamestnávateľ pre neho zabezpečujeme všetky ochranné pracovné

prostriedky, uhrádzame náklady na stravu a pri splnení stanovených podmienok aj cestovné. V súčasnosti študuje v systéme duálneho vzdelávania 54 študentov, ktorí sa pripravujú v dvoch odboroch – programátor obrábacích a zváracích strojov a zariadení a obrábач kovov. Školu navštívili aj generálny riaditeľ spoločnosti TATRAVAGÓNKA Ing. Juraj Hudá, riaditeľka ÚRLZ Ing. Ingrida Pastorková a riaditeľ ÚTPV Ing. Marek Kasina, PhD. Oceňujeme aktivitu školy organizovať každoročne takéto podujatie, kde majú žiaci možnosť dozvedieť sa viac informácií o duálnom vzdelávaní, a taktiež o spoločnosti TATRAVAGÓNKA.

Veronika Jurašková

OZNAM MZDOVEJ UČTÁRNE PRÍSPEVOK NA REKREÁCIU ZAMESTNANCOV

S účinnosťou od 1. 1. 2019 sa zavádza nová povinnosť zamestnávateľa preplatiť zamestnancovi časť výdavkov na rekreáciu (§ 152 a Zákonníka práce).

Podmienky na poskytnutie príspevku, ktoré musí splniť zamestnanec:

- zamestnanec musí o príspevok **požiadat** v mzdovej učtárni, pracovný pomer trvá ku dňu začatia rekreácie nepretržite **najmenej 24 mesiacov** (pri dohode nárok nie je),
- výdavky zamestnanca na rekreáciu, či dovolenku možno uplatniť len ak ide o rekreáciu spojenú s **najmenej dvoma prenocovaniami a len na území Slovenskej republiky, do 30 kalendárnych dní** odo dňa skončenia rekreácie zamestnanec preukáže oprávnené výdavky predložením účtovných dokladov (faktúra, potvrdenie, nie doklad z registračnej pokladne), ktorých súčasťou musí byť meno zamestnanca.

Oprávnenými výdavkami sú:

- ubytovanie najmenej na dve prenocovania, ktorého súčasťou môžu byť aj stravovacie služby,
- **pobytové balíčky** obsahujúce ubytovanie najmenej na dve prenocovania, stravovacie a iné služby napr. kúpeľné služby, wellness, služby cestovných sprievodcov, organizované vý-

- lety. (Pobytový balíček znamená, že všetky služby musia byť na jednom účtovnom doklade).
- organizované viacdenné aktivity a zotavovacie podujatia (môžu to byť pobytové ale aj viacdenné detské tábory) počas školských prázdnin pre dieťa zamestnanca navštevujúce základnú školu alebo prvé štyri ročníky osemročného gymnázia,
- preukázané výdavky zamestnanca na **ďalšie osoby**, ktoré sa so zamestnancom zúčastňujú na rekreácii a to na manžela – manželku, vlastné dieťa, dieťa zverené zamestnancovi do náhradnej starostlivosti, inú osobu žijúcu so zamestnancom v spoločnej domácnosti.

Ďalšie potrebné informácie:

- zamestnanec si môže počas kalendárneho roka uplatniť nárok na príspevok na rekreáciu

- ciu viackrát. Nemusí ísť o jeden rekreačný či dovolenkový pobyt, môže ísť o viacero víkendov. Úhrnná výška príspevkov je limitovaná vo výške 55 % oprávnených výdavkov, najviac v sume 275 € ročne,
- ak má zamestnanec kratší pracovný čas, maximálna možná ročná suma príspevku sa pomerne kráti podľa dohodnutého kratšieho pracovného času,
- zamestnávateľ poskytne zamestnancovi príspevok na rekreáciu po predložení účtovných dokladov v najbližšom výplatnom termíne určenom zamestnávateľom,
- príspevok zamestnávateľa na rekreáciu je na strane zamestnanca oslobodený od dane a od príspevkov na sociálne a zdravotné poistenie.

Anna Šperková

CELOZÁVODNÁ DOVOLENKA V ROKU 2019

Manažment spoločnosti TATRAVAGÓNKA sa na spoločnom zasadnutí s VZO OZ KOVO dohodli, že v roku 2019 **nebude určený termín celozávodnej dovolenky**, avšak zamestnanci si budú môcť čerpať dovolenku individuálne v letných mesiacoch tak, ako si ju naplánujú. Celozávodná dovolenka teda nebude, avšak zamestnanec má právo si v letných mesiacoch čerpať dovolenku a zamestnávateľ mu umožní jej čerpanie.

Zároveň sa na zasadnutí prijalo uznesenie, ktoré schvaľuje celozávodnú dovolenku na deň 30. 8. 2019.

OZNAM

V súvislosti s navyšovaním miezd z kolektívneho vyjednávania s účinnosťou od 1. 1. 2019 spoločnosť TATRAVAGÓNKA zabezpečila pre zamestnancov **nárast tarifnej zložky mzdy pre rok 2019** v jednotlivých kategóriách nasledovne:

	Zvýšenie základnej mzdy (€/mesiac, €/hod, €/Nhod)	
	Tarifné triedy 1 - 6	Tarifné triedy 7 - 12
VR	+ 0,29 €/Nhod	+ 0,29 €/Nhod
RR	+ 0,29 €/Nhod (€/hod)	+ 0,29 €/Nhod (€/hod)
THP	+ 48 €/mesiac	+ 47 €/mesiac

autor: Lenka Hvizdová

POĎAKOVANIE DARCOM KRVI

17. januára 2019 (štvrtok) našlo týchto 8 kolegov odvahu a odhliadnuc od akýchkoľvek benefitov darovali jednu z najvzácnejších tekutín ľuďom, ktorých pravdepodobne nikdy nestretnú, ale ktorým tento čin veľmi pomôže.

V mene vedenia spoločnosti TATRAVAGÓNKA sa teda chceme poďakovať našim kolegom:

**Peter Krempaský
Mária Kršáková
Tomáš Šivec
Miloš Sobek**

**Marián Moravčík
Viktor Petřivaldský
Milan Pichnarčík
Branislav Toporcer**

EŠTE STE NEVYHRALI VÁŠ DARČEKOVÝ KÔŠ?

V roku 2019 pokračujeme spolu so spoločnosťou ACEM, ktorá je prevádzkovateľom stravovacích služieb v spoločnosti TATRAVAGÓNKA, v rozdávaní darčkových košov pre tých, ktorí sa stravujú v jedálni alebo vo výdajniach stravy.

Keďže v decembri bol skrátený režim, aj pracovný, výhercu **p. Gecelovského** z výdajne stravy č. 2 sme vyžrebovali už v jeho polovici.

V januári sa z prvého tohtoročného koša tešil **p. Pecha** z výdajne stravy č. 3.

BLAHOŽELÁME a pevne veríme, že koše plné dobrôt potešili!

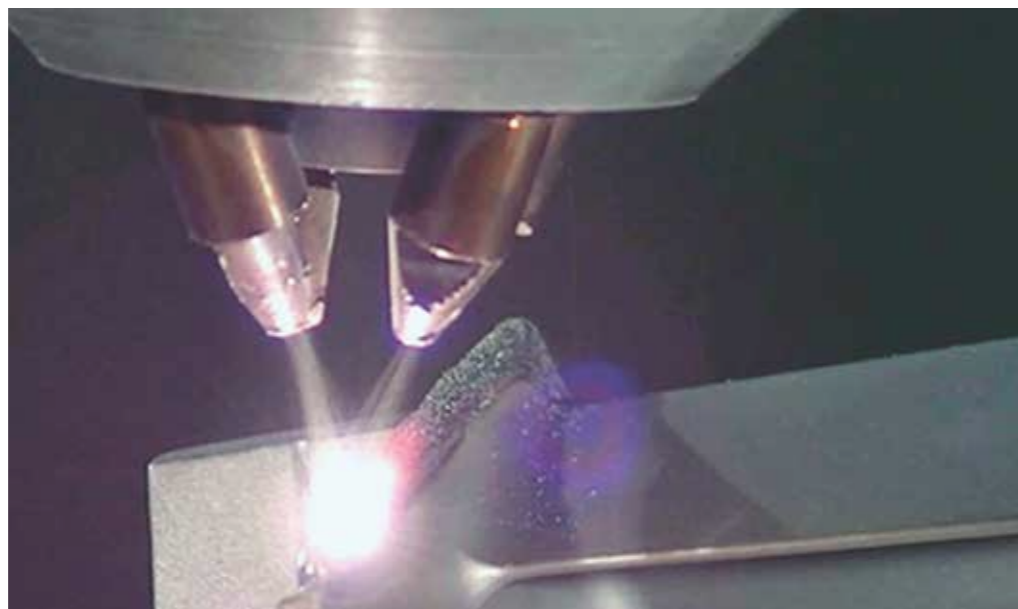
TECHNICKÉ OKIENKO

HYBRIDNÉ TECHNOLÓGIE

V ľudskej spoločnosti sa, rovnako ako v prírode, premeny dejú zvnútra.

Karel Čapek (R.U.R)

Rast priemyselnej výroby trvá už niekoľko desaťročí, a to so sebou prináša tlak na technicky a ekonomicky lepšie využitie surovín a energetických zdrojov. V strojárstve ide najmä o zníženie spotreby konštrukčných materiálov a energie potrebnej na ich výrobu a spracovanie. To si vyžaduje úzku spoluprácu konšuktéra, materiálového inžiniera a technológa. Výrobu konkrétneho výrobku ovplyvňuje zvolený materiál a spôsob výroby, t.j. technológia, použitý nástroj a zariadenie. Zvýšiť technicko-ekonomickú úroveň výrobkov je možné prípravou materiálov a technológií na mieru, aplikáciou progresívnych, nekonvenčných, inovatívnych, prípadne hybridných strojárskych technológií.

Cena mnohých moderných pokrokových materiálov je taká vysoká, a ich vlastnosti také špecifické, že budú použité len vtedy, ak je to nevyhnutné.

Súčasným trendom, najmä v automobilovom priemysle, je aplikácia nízkohmotnostných materiálov (ultra vysoko pevné ocele, titánové zliatiny a zliatiny hliníka, horčíka), ktoré umožňujú výrobu nízkohmotnostných komponentov za účelom dosiahnutia zníženia emisií a energie. Nedostatočná tvárnosť nízkohmotnostných

materiálov však výrazne obmedzuje ich širšie uplatnenie. To vedie k rastu požiadaviek na pokrokové technológie, keďže konvenčné metódy neumožňujú výrobu ľahkých konštrukcií.

V poslednom čase bolo navrhnutých mnoho pokrokových, inovačných metód, ktoré sa týmto problémom zaoberajú. Čoraz väčší význam získava možnosť aplikácie hybridných výrobných procesov v oblasti obrábania, spájania materiálov, povrchových úprav, a pod.

Popísať hybridné procesy nie je jednoduché. V princípe ide o procesy, v ktorých dva alebo viac zdrojov energie, resp. nástrojov sú kombinované a v oblasti spracovania sa navzájom podporujú. Tieto procesy môžu prebiehať s asistenciou, alebo ako zmiešané hybridné procesy. Pri procesoch s asistenciou je definovaný hlavný proces, napr. odstránenie materiálu, tvárnenie, a pod. a sekundárny proces iba asistuje, napomáha hlavnému procesu.

Medzi najdôležitejšie sekundárne asistujúce

procesy patria vibrácie, laser a médiá (napr. kvapaliny).

Technológie s podporou vibrácii sa využívajú pri rôznych primárnych procesoch na podporu hlavne odstránenia materiálu tak, že sa malé vibrácie, generované piezoelektrickými prvkami v držiaku nástrojov alebo v systéme upínania vretena či obrobku, zavedú do pohybu nástroja alebo obrobku.

Laserový lúč sa ako asistujúci proces používa hlavne preto, že výrazne ovplyvňuje zónu spracovania. Napríklad zmäkčuje materiál pri rezaní, mení podmienky elektrolytov pri elektrochemickom obrábaní (ECM), predlžuje materiál a ohýba pri tvárnení, atď., takže spracovanie, tvarovanie a obrábanie sa stáva jednoduchším.

Sekundárne asistujúce procesy s podporou médií sa využívajú napr. v tvárnení. Tlakové médium sa použije pre predpätie plechu v priebehu konvenčného procesu

hlbokého ťahania. Ide napríklad o vysoký tlak a kryogénne chladenie, či mazanie aplikované vyhradenými tryskami alebo systémom chladiacich trysiek.

V zmiešaných alebo kombinovaných hybridných procesoch sú prítomné dva alebo viac procesov, ktoré môžu nastať súčasne vo viac-menej rovnakom čase. Sú to procesy, v ktorých nastáva riadená kombinácia účinkov, ktoré sa zvyčajne vyskytujú v dôsledku oddeľovaných procesov. Napríklad kombinácia brúsenie – spevnenie. Odstránenie materiálu je kombinované s riadeným spevnením (kalením) v dôsledku tepla indukovaného z procesu brúsenia.

Všeobecne platí, že procesy sú kombinované v záujme zvýšenia výhod a minimalizovania potenciálnych nevýhod nachádzajúcich sa v jednotlivých technikách, t.j. redukcia síl, vyššia rýchlosť odberu materiálu, menšie opotrebenie nástroja pri obrábaní, vyššia presnosť napr. eli-

minovaním odpruženia pri ohýbaní, lepšia kvalita povrchu atď.

Veľmi často sa hybridné procesy používajú v oblasti mechanického spájania, lepenia a zvarovania, ktoré je možné modifikovať alebo kombinovať pre vytvorenie užitočných variantov hybridných spôsobov spájania. Nie každá kombinácia základných procesov spájania má nevyhnutne za následok užitočnú hybridnú technológiu. V skutočnosti môžu niektoré kombinácie procesov spôsobiť problémy. Najbežnejšie hybridné procesy spájania sú: bodové zvarovanie + lepenie, nitovanie + lepenie a bodové zvarovanie + tvrdé spájkovanie.

Kombinovať je možné aj špecifické procesy zvarovania na vytvorenie hybridného procesu zvarovania. Príkladom je laser + TIG zvarovanie, laser + MIG/MAG zvarovanie, zvarovanie plazma + laser, plazma + MIG/MAG zvarovanie a laserom asistované trecie zvarovanie s premiešaním. Celkovo je hybridné

zvarovanie rýchlejšie ako samotné zvarovanie MIG a časti sa menej deformujú.

V neposlednom rade je možné využiť aj kombináciu montážnych procesov a aplikáciou metód skúmania pracovných činností, ktorými sa zistia možnosti úpravy týchto činností (a pracovných miest, na ktorých sú vykonávané), vytvoriť hybridnú montáž.

Vývoj hybridných procesov v strojárskych technológiách sa teší veľkej pozornosti, rovnako tak aj ich zavedenie do praxe. Sú veľkou výzvou do budúcnosti. Musíme si však uvedomiť, že nie každá kombinácia základných alebo dokonca špecifických procesov prinesie elimináciu slabých stránok pôvodných procesov a upevnenie ich silných stránok. Najprv musí prísť dôkladná analýza pri rozhodovaní, či sú nové kombinácie procesov užitočnejšie ako samostatné procesy a či ich nasadenie bude prínosom.

Rastislav Magera

AKCIE V MESTE POPRADE A OKOLÍ

HORÚCI VALENTÍN

TROCHU INAK

17. 2. 2019 o 17:00 hod.

Hotel Lomnica,
Tatranská Lomnica

DIVADELNÉ FAŠIANGY – POHREB

17. 2. 2019 o 18:00 hod.

Divadelná sála Spišská Sobota

UMENIE VRAŽDY – DIVADELNÉ PREDSTAVENIE

18. 2. 2019 o 19:00 hod.

Dom kultúry, Poprad

MAMMA MIA! MUZIKÁL

20. a 21. 2. 2019 o 19:00 hod.

Aréna Poprad

NONAME ACOUSTIC TOUR

22. 2. 2019

Dom kultúry, Poprad

CITY BÁL – NAJLEPŠÍ PLES V MESTE

22. 2. 2019

Fabrika restaurant, Poprad

VEČERA POD HVIEZDAMI

23. 2. 2019 o 17:30 hod.

Skalnaté Pleso

17. REPREZENTAČNÝ PLES FS JÁNOŠÍK

23. 2. 2019 o 19:00 hod.

Spolcentrum, Svit

MAJSTROVSTVÁ SR LAT 2019

23. 2. 2019 o 10:00 hod.

Aréna Poprad

DIVADELNÉ FAŠIANGY – MANŽELSKÁ PORADŇA

24. 2. 2019 o 18:00 hod.

Divadelná sála, Spišská Sobota

ROK NA DEDINE – DFS VENČEK

24. 2. 2019 o 15:00 hod.

Dom kultúry, Poprad

FRAGILE

26. 2. 2019 o 19:00 hod.

Dom kultúry, Svit

REVÍZOR – DIVADELNÉ PREDSTAVENIE

28. 2. 2019 o 18:00 hod.

Dom kultúry, Poprad

KRÍŽOVKA

Autor: František Cvengroš	časť atlasu	anglická plošná miera	1	hrubý človek, surovec	ob- chodná aka- démia	nápoved: akara, Amykos, SEATO	prírodz. zmes uhlo- vodíkov	Občanská demokrat. alianca (skr.)	2	ofúkol	bojové pásové vozidlá
tropické ovocie						samo- činný stroj					
akváriová rybka						st. podnik v Hlohovci starý, po angl.					
hnedo- srstý kôň					ruský biochemik Egypt. arab. rep.						
rozpráv- ková princezná								takto materiál na zátky fľaš			
 starší juho- ázijský pakt	súprava nádob utýraj						kapust. zelenina (mn.č.) 365 dní				
sušené doj- čenské mlieko						pokolenie čistili od buriny			čistiaci prost- riedok	boh moha- medánov	
etylén					jury Chateau- briandova novela						
zakla- dateľ dadaizmu				lieh odvod (zastar.)							
trepete hlúposti							povrch drevin štát v Ázii				
stiahli opaskom								kút plošné mriery			
 homá časť ženského oblečenia	bylinkár tvrdý holand. syr								juho- ázijská úzkonosá opica	rúbit, po taliansky	
debna, po česky						omamná látka ostrí!					
sídlo v Bel- gicku					živorím starší jednot. obchod						
konzer- vuje dymom				papagáj emisná kontrola				len konča- tina			
odnesú							február, po česky				
syn boha Posei- dóna							melóny				

TAJNIČKA KRÍŽOVKY:

MENO STREDISKO

Tajnička z minulého čísla:

UŽ VIANOC ČAS POTEŠÍ SA KAŽDÝ Z NÁS

16 € ziskava: **Pavol Brežina** 41910; 9 € ziskava: **Ján Brejka** 42214.

Tajničku krížovky vhadzujte do schránok, ktoré nájdete na všetkých
vrátniciach spoločnosti TATRAVAGÓNKA.

Vydáva: TATRAVAGÓNKA, a. s. Poprad, Štefánikova 887/53, 058 01 Poprad | Náklad: 2 400 ks

Šéfredaktorka: Mgr. Petra STAROVIČOVÁ | Redakcia: Štefánikova 887/53, 058 01 Poprad | Tel.: +421 52 711 2339

petra.starovicova@tatravagonka.sk | Nakladateľ, prepress a tlač: PROGRUP SK, s. r. o., Zvonárska 32, Sp. Nová Ves